

นพ.กรรชิต คุณาวุฒิ แรงงานนอกระบบเป็นผู้ถือบัตรทอง อปท. ควรเป็นเจ้าภาพหลักในแต่ละพื้นที่ ในเรื่องเป็นหน่วยให้บริการและสนับสนุนด้านวิชาการ ในส่วนของ สปสช. เป็นเจ้ามือ ในเรื่องการสร้างเสริม ป้องกัน โดยได้มีการจัดสรรงบประมาณบางส่วนไปที่โรงพยาบาล และส่งผ่านไปที่ อสม. และส่งไปที่กองทุนตำบล จ่ายไป ๔๐ บาท ต่อหัวในแต่ละปี

ประเด็นแลกเปลี่ยน

๑. การของบประมาณจากหน่วยงานภาครัฐ จะต้องมีการเขียนโครงการเพื่อของบประมาณ ซึ่งการเขียนโครงการฯ กลุ่มอาชีพหรือคณะกรรมการกลุ่มฯ ยังไม่มีความรู้ แนวทาง การเขียนโครงการดังกล่าว
๒. ท้องถิ่น (อปท.) มีความสำคัญมาก เพราะถือเป็นกลไกขับเคลื่อนงานต่าง ๆ ในพื้นที่ได้ดีที่สุด
๓. เสนอให้มีการนิยามเรื่องความเสี่ยงให้ชัดเจน เนื่องจากปัจจุบันความเข้าใจยังมีความแตกต่างกัน พร้อมทั้งให้ความรู้กับชาวบ้านด้วย
๔. อสอช. และ อปท. เป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนงาน โดยต้องร่วมมือกัน

วันศุกร์ที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๕๕

เวลา ๐๙.๓๐ - ๑๒.๓๐ น.

เสวนาเชิงประเด็น ๓ ประเด็น ได้แก่

ห้องที่ ๑ “หลักประกันในชีวิตและงาน VS กลไกการนำนโยบายสู่การปฏิบัติ”

นพ.สุรเดช วลีอิทธิกุล รองอธิบดีกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน กระทรวงแรงงาน

- ขณะนี้นโยบายของรัฐ ในเรื่องของคุณภาพชีวิต ความมั่นคงของทุกคนเป็นเรื่องสำคัญ เพียงแต่ปัญหาในเรื่องเศรษฐกิจจูงใจที่กระตุ้นจะเป็นตัวกำหนดว่าสิ่งเหล่านี้จะเกิดขึ้นช้าหรือเร็ว
- นายกรัฐมนตรีได้มอบหมายให้กระทรวงแรงงานและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดทำโมเดลประกันสังคมถ้วนหน้า คือ แรงงานในระบบและแรงงานนอกระบบ ได้เข้าสู่ประกันสังคมอย่างเท่าเทียมกัน ตามความมุ่งหมายของแต่ละบุคคล
- หลักการพื้นฐานของประกันสังคม มาตรา ๔๐ คือ การเฉลี่ยทุกข์เฉลี่ยสุขจึงต้องมีการจ่ายเงินสมทบร่วมกันระหว่างแรงงานนอกระบบและรัฐบาลในอัตราส่วนที่เท่ากัน และก็จะเกิดสิทธิประโยชน์ของผู้ประกันตน
- ทิศทางการทำงานร่วมกับองค์การบริหารท้องถิ่น ก็ควรศึกษาต้นแบบของจังหวัดน่าน ซึ่งขณะนี้ก็มีอยู่ในแผนงานของกระทรวงแรงงาน ซึ่งอาจต้องใช้ระยะเวลาในการดำเนินงาน ซึ่งได้มีการพูดคุยกับกรมส่งเสริมการปกครองไว้ระดับหนึ่งในเรื่องเหล่านี้

นายกฤษฎา อุทยานิน ผู้ตรวจราชการ กระทรวงการคลัง

- ในเรื่องกองทุนการออมแห่งชาติได้ผ่านกระบวนการประชาสังคมค่อนข้างมาก ในตอนที่เสนอเรื่องนี้ไปทั้งสภาเห็นชอบในเรื่องนี้หมด ซึ่งวิธีคิดเรื่องนี้คือ การสร้างระบบที่จะครอบคลุมกลุ่มคนที่ยังไม่มีใครมาดูแลในเรื่องการออม
- หลักการเดิมของกองทุนการออมแห่งชาติ ที่ทำร่วมกับสำนักงานประกันสังคม คือ ไม่ต้องการให้มีความซ้ำซ้อนกัน แต่แรงงานนอกระบบก็มีสิทธิเลือกที่จะใช้สิทธิประโยชน์ด้านใด
- การมีส่วนร่วมขององค์การบริหารท้องถิ่นและองค์กรชุมชน ซึ่งอาจต้องมีการหารือกันเพิ่มเติมในการหากลไกเข้ามาช่วยเหลือ ว่ารับภาระหน้าที่นี้ได้หรือไม่ในการอำนวยความสะดวกให้แก่สมาชิก ทั้งในเรื่องการส่งเงินและรับสิทธิประโยชน์
- กองทุนการออมแห่งชาติตั้งใจให้ประชาชนมีบ้านอายุชราภาพ แต่ในอนาคตหากคิดกันว่าถ้าเป็นบำนาญแล้วดูแลกันได้อาจจะพัฒนาไปสู่การเปิดให้อีกทางเลือกหนึ่งในการรับสิทธิประโยชน์

นายวัชรินทร์ ปัญญาประเสริฐ ผู้อำนวยการส่วนแผนพัฒนาท้องถิ่น ผู้แทนกรมส่งเสริมการปกครอง
ท้องถิ่น

- องค์การบริหารท้องถิ่นสามารถร่วมมือในการทำงานประเด็น มาตรา ๔๐ ได้ ถ้าไม่ผิดต่อภารกิจ ซึ่งสิ่งที่องค์การบริหารส่วนท้องถิ่นสามารถช่วยได้ก็คือ เรื่องการให้ความรู้ ทำความเข้าใจ โดยเติมเข้าไปในหลักสูตรอบรมเรียนรู้ของผู้บริหารองค์การบริหารท้องถิ่นต่างๆ เพื่อเป็นองค์ความรู้นำไปต่อยอดในท้องถิ่นต่างๆ
- ในเรื่องของมาตรา ๔๐ และกองทุนการออมแห่งชาติ ทุกคนต้องมีส่วนร่วมในการสมทบ เพราะเป็นหลักการในการเฉลี่ยทุกข์เฉลี่ยสุขกัน
- การส่งเงินสมทบองค์การบริหารท้องถิ่นอาจจะช่วยในเรื่องของการดำเนินงานด้านเอกสาร และในส่วนของการชั่งตวงวัดเงินคิดว่าน่าจะใช้ช่องทางของ ธกส. เพราะมีอยู่ทุกตำบล

นายศิลา แก้วตะพันธ์ สำนักเสริมสร้างความมั่นคงแรงงานนอกระบบ สำนักงานประกันสังคม
กระทรวงแรงงาน

- งบประมาณในการจ่ายเงินสมทบมาตรา ๔๐ ในส่วนของรัฐที่ต้องสมทบได้ดำเนินการมาหลายปี ตั้งแต่ปี ๒๕๔๙ แต่ที่ผ่านมาช่องของกฎหมายยังไม่เปิดทำให้ยังไม่ได้งบประมาณในส่วนนี้ และเมื่อรัฐบาลมีนโยบายเกี่ยวกับแรงงานนอกระบบก็เลยหยิบยกเรื่องเดิมมาปรับใช้ใหม่ ปรับสิทธิประโยชน์เป็น ๒ ทางเลือก คือ ทางเลือกที่ ๑ จ่ายเงินสมทบ ๑๐๐ บาท สิทธิประโยชน์ ๓ กรณีขึ้นพื้นฐาน และทางเลือกที่ ๒ คือ จ่ายเงินสมทบ ๑๕๐ บาท ก็จะมีบำนาญชราภาพ โดยมีผลตอบแทนที่เหมือนดอกเบี๋ยรายปีให้แก่ผู้ประกันตน
- ทุกภูมิภาคพบปัญหาเดียวกันคือ การส่งเงินสมทบของผู้ประกันตนไม่ต่อเนื่องโดยเฉพาะในพื้นที่ชนบท ทำให้ไม่เกิดสิทธิประโยชน์ของผู้ประกันตน โดยทุกวันนี้ก็ใช้อาสาสมัครแรงงานทั่วประเทศ และศูนย์ประสานงานแรงงานนอกระบบในพื้นที่ต่างๆ ช่วยเหลือในการอำนวยความสะดวก

นายกอบ เลือพยัคฆ์ ประกันสังคม จ.น่าน

- ปัญหาที่เราพบคือ การรับรู้เมื่อมีการประชาสัมพันธ์การรับรู้เกี่ยวกับ มาตรา ๔๐ ก็มีมากขึ้น ทำให้มีการทำงานเข้าถึงประชาชนทั่วไป และนำไปสู่จำนวนที่เพิ่มขึ้นของผู้ประกันตน และปัจจุบันสำนักงานประกันสังคมก็ต้องการขยายออกไปยังพื้นที่ต่างๆ เพื่อเอื้อต่อแรงงานนอกระบบ แต่ติดอยู่ที่กรอบอัตราค่าจ้าง กรอบงบประมาณที่สำนักงานประกันสังคมมีจำกัด ดังนั้นก็ต้องใช้ทางออกในการใช้หน่วยงานของรัฐที่มีอยู่เพื่อช่วยเอื้อประโยชน์
- ในเรื่ององค์กรของแรงงานนอกระบบ ซึ่งจริง ๆ แล้วเป็นกลุ่มแรงงานที่มีพลังเนื่องจากมีจำนวนมหาศาล ดังนั้นแรงงานนอกระบบก็ต้องแสดงพลังให้ภาครัฐเห็น เพื่อเรียกร้องสิทธิประโยชน์ของตนเอง
- ในส่วนของเรื่องเงินสมทบรัฐต้องออกเงินสมทบให้แรงงานนอกระบบ รูปแบบสวัสดิการต้องมีหลายด้าน และเชื่อมโยงกัน ทำอย่างไรจะมีทางออกทางกฎหมายให้มาตรา ๔๐. และมาตรา ๓๙ เชื่อมโยงกัน กล่าวคือ สำหรับผู้ที่มีรายได้มากและหวังประโยชน์ทดแทนที่มากกว่า ส่งเงินสมทบมาระยะหนึ่งควรจะพัฒนาสวัสดิการของตนเองขึ้นไปใช้มาตรา ๓๙ ได้
- ในส่วนขององค์การบริหารท้องถิ่นก็ต้องทำงานเชื่อมโยงกัน เพราะเป็นหน่วยงานที่อยู่ใกล้ประชาชนมากที่สุด เช่น จังหวัดน่าน สำนักงานประกันสังคมทำงานร่วมกับองค์การบริหารท้องถิ่น โดยสามารถยื่นประโยชน์ทดแทน สิทธิประโยชน์ที่องค์การบริหารท้องถิ่นได้ และใช้กลไกการทำงานร่วมเพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ผู้ประกันตน

ทพ.ศิริเกียรติ เหลียงกอบกิจ ผู้อำนวยการสำนักสนับสนุนสุขภาวะประชากรกลุ่มเฉพาะ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)

- สวัสดิการ สิทธิประโยชน์ของแรงงานนอกระบบมีด้วยกันหลายส่วน ซึ่งมีความจำเป็นที่ต้องใช้คนที่มีความเข้าใจในเรื่องเหล่านี้ในการสื่อสารให้แรงงานนอกระบบเข้าใจ ซึ่งภาครัฐมีบุคลากรอยู่แล้วก็ควรมีการดำเนินงานส่วนนี้ และในส่วนของผู้ใช้แรงงานก็เช่นกันการทำงานรูปแบบเครือข่ายองค์ความรู้มีความจำเป็น
- ในมุมมองของ สสส. เห็นว่าสุขภาพคนจะดีไม่ได้ถ้าปัจจัยทางสังคมยังไม่ดี ซึ่งปัจจัยมีหลายด้าน คือ การมีครอบครัว การมีอาชีพ การมีรายได้ การมีสวัสดิการ ซึ่งการดูแลสิ่งเหล่านี้ไม่ใช่ดูแลเฉพาะตัวบุคคล แต่เป็นการดูแลรากฐานการพัฒนาประเทศด้วย
- เรื่องของแรงงานนอกระบบเป็นเรื่องที่ซับซ้อนละเอียดอ่อนมีความหลากหลาย ภาครัฐไม่สามารถคิดแทนและกำหนดทิศทางแทนพี่น้องผู้ใช้แรงงานได้ทั้งหมด ดังนั้น ต้องมีระบบการบูรณาการที่มีการแลกเปลี่ยนกันในการทำงานร่วมกันระหว่างภาครัฐและผู้แทนแรงงานนอกระบบ ซึ่ง สสส. ก็พยายามส่งเสริมและช่วยระบบต่าง ๆ ที่เคยมีอยู่ เช่น ศูนย์ประสานงานแรงงานนอกระบบ
- นอกจากนี้ สสส. ยังเข้าไปสนับสนุนในการทำงานประเด็นด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย โดยรูปแบบการทำงานในลักษณะส่งเสริมและป้องกันความเสี่ยงของปัญหาที่จะเกิดขึ้น ซึ่งจะลดค่าใช้จ่ายในการดูแลรักษามากขึ้น
- การทำงานร่วมกันของหน่วยงานหลายส่วนเป็นเรื่องยากและมีข้อจำกัดหลายอย่าง ไม่ว่าจะเป็นเรื่องงบประมาณ และอาจจะต้องมีตัวชี้วัดที่กำหนดร่วมกัน ซึ่ง สสส. ก็จะเป็นองค์กรที่เสมือนน้ำมันหล่อลื่นให้การทำงานร่วมกันไปได้ด้วยดี

นางสาวอรุณี ศรีโต นายกสมาคมส่งเสริมสิทธิส่งเสริมเพื่อการพัฒนา

- ประกันสังคม มาตรา ๔๐ ที่มีการบังคับใช้และรัฐบาลได้ออกประชาสัมพันธ์ให้ชาวบ้านมาสมัครเป็นผู้ประกันตน ซึ่งขณะนี้ก็มีแล้วก็มีด้วยกัน ๒ ตัวเลือก เนื่องจากแรงงานนอกระบบเป็นผู้ที่มีรายได้ไม่แน่นอน ซึ่งแน่นอนว่าแรงงานนอกระบบก็อยากได้หลักประกันคุณภาพชีวิตที่มั่นคง แต่ปัญหาอุปสรรคในการส่งเงินเข้ากองทุนไม่ว่าจะเป็นประกันสังคมหรือกองทุนการออมแห่งชาติ โดยเฉพาะช่องทางการส่งเงินสมทบที่ไม่มีความสะดวกต่อแรงงานนอกระบบ
- เมื่อมีกองทุนการออมแห่งชาติก็ทำให้เป็นปัญหาขึ้นมา คือ อายุ ๖๐ ปี แล้วไม่สามารถเข้าร่วมเป็นสมาชิกกองทุนหรือเป็นผู้ประกันตน มาตรา ๔๐ แล้วไม่สามารถเข้าร่วมกองทุนการออมแห่งชาติได้ ซึ่งสิ่งเหล่านี้ควรปลดล็อกเพราะแรงงานนอกระบบบางคนมีกำลังในการส่งได้ทั้ง ๒ กองทุน เพื่อหลักประกันที่มั่นคงในบั้นปลายชีวิต
- หน่วยงานส่วนท้องถิ่นควรมีการทำงานในเรื่องของแรงงานนอกระบบให้มากขึ้น เพราะมีความใกล้ชิดกับประชาชนในระดับท้องถิ่น
- แรงงานนอกระบบในอนาคตต้องเป็นองค์กรแรงงานระดับชาติ เนื่องจากปริมาณของแรงงานมีจำนวนมากถึง ๒๔.๖ ล้านคน จำเป็นต้องมีองค์กรแรงงานที่เป็นปากเสียงเพื่อเจรจาต่อรองกับภาครัฐในระดับชาติ ซึ่งขณะนี้องค์กรแรงงานเป็นแค่ศูนย์ประสานงานในจังหวัดต่างๆ ซึ่งรูปแบบการรวมตัวของแรงงานนอกระบบนี้ รัฐบาล หน่วยงานภาครัฐ ไม่เคยให้การสนับสนุนเพื่อให้แรงงานนอกระบบมีตัวตนที่ชัดเจน

ความเห็นจากพี่น้องผู้ใช้แรงงาน

(๑)การจัดระบบประกันสังคมไม่ควรเป็นประกันสังคมภายใต้ พ.ร.บ.ประกันสังคม สิ่งที่ต้องช่วยกันดำเนินการคือ การลดความเหลื่อมล้ำสร้างความเป็นธรรมเพื่อให้เกิดการกระจายรายได้ที่ดีขึ้น สร้างระบบรัฐสวัสดิการ ระบบบำนาญชราภาพขั้นพื้นฐาน

(๒) ทำให้แรงงานนอกระบบมีรายได้ที่มั่นคง และเรื่องประกันสังคม มาตรา ๔๐ ต้องมีการปรับสิทธิประโยชน์ให้เหมือน มาตรา ๓๓ และมาตรา ๓๙ เพื่อให้เกิดความเท่าเทียมกัน

(๓) ควรจัดสรรงบประมาณที่สำนักงานประกันสังคมใช้จ่ายในการไปดูงานต่างประเทศส่วนหนึ่งมาเป็นงบประมาณในการประชาสัมพันธ์ให้ผู้ประกันตนทุกคนรู้สิทธิประโยชน์ของตนเอง

(๔) การเก็บเงินสมทบ มาตรา ๔๐ คิดว่าควรจะต้องเปิดช่องทางให้เทศบาลตำบลต่างๆ รับภาระหน้าที่ในส่วนนี้เนื่องจากมีความใกล้ชิดกับประชาชน

(๕) องค์การบริหารท้องถิ่นควรจัดสรรงบประมาณในการพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชนในรูปแบบการส่งเสริมป้องกันมากกว่าการเยียวยารักษาภายหลัง

(๖) รัฐบาลต้องเข้ามาช่วยส่งเสริมการประกอบอาชีพของแรงงานนอกระบบ เพื่อให้แรงงานนอกระบบมีการประกอบอาชีพที่มีคุณภาพ (productivity)

(๗) รัฐบาลต้องสนับสนุนให้มีการดำเนินการธุรกิจเพื่อสังคมในพื้นที่ต่าง ๆ (Social Enterprise) รัฐบาลต้อง...

(๘) รัฐบาลต้องบังคับใช้ในเรื่องกองทุนการออมแห่งชาติโดยเร็ว โดยต้องไม่ลดงบประมาณลงจากที่ตั้งไว้

(๙) การตั้งองค์กรแรงงานนอกระบบระดับชาติสามารถรวมตัวตามสิทธิในรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๔ ได้ ไม่ควรยึดติดในการให้ภาครัฐสนับสนุน เพราะจะต้องมีเสรีภาพในการจัดตั้งและการเจรจาต่อรองต่อไปในอนาคต

(๑๐) ปัญหาอยู่ที่ระบบของภาครัฐและหน่วยงานต่างๆ และจะต้องให้ทำ ๗๗ นายกรัฐมนตรี เห็นความสำคัญและมอบหมายให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการอย่างจริงจัง โดยมีการปรับกฎหมายที่เกี่ยวข้องและวิธีการต่าง ๆ เพื่อความสะดวกและประโยชน์ของแรงงาน โดยการทำงานในระดับท้องถิ่นนั้น หากพื้นที่ใดมีความพร้อมให้เริ่มดำเนินการได้โดยไม่ต้องรอพร้อมกันทุกพื้นที่

(๑๑) ในเรื่องเกษตรพันธสัญญาไม่มีกฎหมายใดคุ้มครองเลยในปัจจุบัน ซึ่งรัฐบาลต้องให้ความสำคัญในประเด็นนี้ เพื่อให้ความเป็นธรรมต่อแรงงานนอกระบบภาคเกษตร

ห้องที่ ๒ “คิดใหม่ ทำใหม่” : การจัดการอาชีพเพื่อสร้างความมั่นคงในอาชีพและรายได้

ในภาคเช้าได้เปิดเข้าสู่การเสวนาด้วยการฉายวิดีโอทัศน์แรงงานนอกระบบ สัมภาษณ์ความเห็นและสะท้อนปัญหาที่แรงงานนอกระบบประเภทต่าง ๆ ต้องเจอ เช่น มอเตอร์ไซด์รับจ้าง ซาเล้ง แท็กซี่ รายได้ไม่พอ ต้องเสียค่าปรับ เวลาทำงานจำกัดตามกฎหมาย เป็นต้น

ทางออกที่น่าเสนอเช่น ตั้งกลุ่มออมทรัพย์ที่รับรองกลุ่มอาชีพแรงงานนอกระบบที่หลากหลาย ไม่ได้ทำอาชีพเดียว มีผู้ที่รับซ่อมดูแลรถแท็กซี่ซึ่งอยู่ทั่วไปไม่รับเพราะเสียบ่อย มีกองทุนสนับสนุนเครื่องมืออุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับอาชีพ คิดใหม่ทำใหม่ด้วยแนวคิดธุรกิจที่เกื้อหนุนแรงงาน วางระบบการจัดการให้เป็นระบบ และจัดสวัสดิการแรงงานนอกระบบ เป็นต้น

ตัวแทนแรงงานนอกระบบได้นำเสนอจากการประชุมกลุ่มย่อย เมื่อวันที่ ๔ ตุลาคม ๒๕๕๕

๑. ปัญหาเรื่องกองทุนและการหนุนเสริมต่าง ๆ ยังไม่เอื้อกับแรงงานนอกระบบ เช่น กองทุนส่งเสริมอาชีพ กองทุนกระตุ้นเศรษฐกิจเข้าถึงได้ยาก ระเบียบไม่เอื้อให้เข้าถึง งบประมาณไม่เพียงพอ ไม่เอื้อต่อการพัฒนากิจการของแรงงานนอกระบบ

๒. หน่วยงานรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ยังมีระเบียบกฎเกณฑ์ที่ไม่คล่องตัวในการบริหารจัดการ การดำเนินการเชิงซ้ำ เป็นอุปสรรคกับแรงงานนอกระบบ เช่น กองทุนส่งเสริมผู้รับงานไปทำที่บ้าน ก็มีระเบียบมีรายละเอียดค่อนข้างมาก ทำให้ไม่สามารถเข้าถึงกองทุนผู้รับงานไปทำที่บ้านได้

๓. งบประมาณในกองทุนไม่เพียงพอทั่วถึง

๔. กองทุนที่มีอยู่ เช่น กองทุนที่พัฒนาสตรี ยังไม่ชัดเจนว่าจะสนับสนุนแรงงานนอกระบบได้จริง

๕. ควรพัฒนาทักษะ ศักยภาพของแรงงานนอกระบบด้วยหลักสูตรเฉพาะ ต่อเนื่อง และติดตามผล

๖. สร้างช่องทางให้แรงงานนอกระบบเข้าถึงบริการของหน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้องกับแรงงาน
๗. ให้มีการขึ้นทะเบียนแรงงานนอกระบบ
๘. ให้มีนโยบายเอื้ออำนวยและสนับสนุนแรงงานนอกระบบให้มีอาชีพและรายได้ที่มั่นคง

คุณอรพิน วิมลภูษิต ผู้จัดการแผนงานพัฒนาคุณภาพชีวิตแรงงาน

แผนพัฒนาคุณภาพชีวิตแรงงาน เป็นการเชื่อมโยงหน่วยงานที่สนับสนุนแรงงานนอกระบบให้เกิดการบูรณาการ ควบปฏิบัติงานในเชิงยุทธศาสตร์และเชิงคุณภาพ โดยมี “กลไกกลาง” ซึ่งถือว่ามีความสำคัญมากและในต่างจังหวัดคือองค์กรบริหารส่วนท้องถิ่นทำหน้าที่นี้อยู่ เพื่อให้หน่วยงานราชการ แรงงานนอกระบบในพื้นที่ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้ทราบถึงความต้องการของแรงงานนอกระบบ และการให้บริการต่างๆ ที่ไม่ซ้ำซ้อนกันระหว่างหน่วยงาน เพื่อให้เข้าถึงแรงงานนอกระบบทุกคน ที่ผ่านมามีคนต่างทำตามนโยบาย ทำให้ทางปฏิบัติไม่เกิดผล งบประมาณจำนวนมากที่ได้จัดสรรลงไปแต่แรงงานนอกระบบก็ยังยากจนอยู่ และที่สำคัญอีกประการนอกจากเรื่องเงินทุนคือ การจัดการหากมีเงินแต่ขาดการจัดการก็ทำให้งบประมาณสูญเปล่า แรงงานนอกระบบต้องได้รับการพัฒนาศักยภาพ ทางจัดการและองค์ความรู้เกี่ยวกับอาชีพของแรงงาน

ยุทธศาสตร์แรงงานนอกระบบที่มีอยู่แล้ว ซึ่งดูแลเรื่องส่งเสริมการมีงานทำ คัดกรองและสร้างหลักประกันความปลอดภัยในการทำงาน มีลักษณะแข็ง เป็นแห่งตรง จึงเป็นเรื่องที่หน่วยงาน คณะทำงานประสานยุทธศาสตร์ ฯ จะต้องคิดใหม่ทำใหม่ สร้างองค์ความรู้ใหม่ ๆ มากกว่าไปติดกรอบความคิดเดิม ๆ แบบแยกส่วนและต้องพัฒนาศักยภาพแรงงานนอกระบบ สร้างให้เป็นผู้ประกอบการเปลี่ยนแปลง สร้างกลุ่มอาชีพแนวใหม่ ไม่ใช่ตามแต่สิ่งเดิมที่เป็นอยู่ซึ่งเป็นระบบเดิมที่ไม่เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของประเทศ นอกจากการสร้างอาชีพ ต้องมุ่งส่งเสริมการมีงานทำด้วยไม่ใช่อบรมแล้วจบกันไป สามารถสร้างการมีส่วนร่วมจากทุกกลุ่มอาชีพได้จริง

คุณวิรดา ยูวะเวช ผู้อำนวยการส่งเสริมการมีงานทำ กรมการจัดหางาน กระทรวงแรงงาน

กองทุนเพื่อผู้รับงานไปทำที่บ้านที่อยู่ในความรับผิดชอบของกรมการจัดหางาน กระทรวงแรงงาน มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้รับงานไปทำที่บ้านกู้ไปซื้อวัตถุดิบและอุปกรณ์ในการผลิตหรือขยายการผลิต เพื่อสร้างอาชีพและสร้างรายได้ให้กลับกลุ่มผู้รับงานไปทำที่บ้าน รวมทั้งมีนโยบายดำเนินการเรื่องนี้ในแต่ละพื้นที่ของประเทศ (จังหวัดละหนึ่งโครงการ) รวมทั้งอบรมเรื่องการบริหารจัดการและอาชีพอิสระ ตลอดจนส่งเสริมการกู้เงินไปลงทุนด้วย ซึ่งขณะนี้ได้แก้ไขหลักเกณฑ์และเงื่อนไขเกี่ยวกับการให้กู้เงินแล้ว เพื่อให้กลุ่มผู้รับงานไปทำที่บ้านได้เข้าถึงกองทุนได้มากขึ้น เช่น จำนวนสมาชิกกลุ่มรับงานฯ จากเดิมต้องมีสมาชิกไม่น้อยกว่า ๑๐ คน แก้ไขเป็นไม่น้อยกว่า ๕ คน ดอกเบี้ยเงินกู้จากเดิมร้อยละ ๕ ลดเหลือร้อยละ ๓ ต่อปี

คุณธีรพัฒน์ คัชมาตย์ ผู้อำนวยการส่วนส่งเสริมการจัดการสาธารณสุขและสวัสดิการสังคม กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นมีภารกิจในการพัฒนาและส่งเสริมให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี ตั้งแต่เกิดจนเสียชีวิต ในส่วนแรงงานเป็น ๒ ส่วน คือ

๑. การจัดการระหว่างที่ยังมีแรงงานยังมีพลังในการทำงาน เช่น กองทุนต่างๆ (ที่สนับสนุนให้คนทำงาน) ท้องถิ่นมีหน้าที่อุดหนุนกองทุนเหล่านี้

๒. การออมหลังเกษียณ เช่น พ.ร.บ. กองทุนการออมแห่งชาติ (ก่อตั้งพ.ศ. ๒๕๕๔) ซึ่งเป็น พ.ร.บ. ที่สำคัญมากจะทำให้เรานำเงินที่เคยออมมาระหว่างการทำงานออกมาใช้ หน้าที่ขององค์กรส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่สนับสนุนให้เกิดการออมแต่ปัญหาที่พบคือแรงงานในท้องถิ่นเข้ามาทำงานในกรุงเทพฯ องค์กรรัฐในพื้นที่กรุงเทพฯ ก็ยังไม่สามารถดูแลได้ครอบคลุมแรงงานทั้งหมด

ดร.อัจฉราวรรณ มณีขัติย์ นักวิชาการพัฒนาชุมชนเชี่ยวชาญ กระทรวงมหาดไทย

ทางกระทรวงมหาดไทย อาจดูเหมือนไม่เกี่ยวข้องกับแรงงานนอกระบบโดยตรง แต่จริง ๆ แล้วกระทรวงฯ มีหน้าที่บำบัดทุกข์บำรุงสุขให้ประชาชนทุกคนรวมถึงแรงงานนอกระบบ จากข้อสรุปและที่ได้ชมจากวิดีโอที่คนแรงงานนอกระบบ พบว่าประเด็นสำคัญคือการทำอะไรลำพังหรือแยกส่วนกันมักไม่ประสบความสำเร็จ อย่างที่เห็นคือ กลุ่มแท็กซี่ กลุ่มมอเตอร์ไซด์รับจ้าง ที่รวมกลุ่มกันก็ถือนาน่าชื่นชม

แรงงานนอกระบบมีความสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ หากแรงงานนอกระบบรวมกลุ่มกันและมีผู้นำกลุ่มที่เข้มแข็ง จะทำให้การดำเนินงานของกลุ่มมีประสิทธิภาพ เพื่อให้หน่วยงานสามารถติดตามผลการดำเนินงานได้ ปัจจุบันมีงบประมาณสนับสนุนแรงงานนอกระบบอยู่ไม่น้อย แต่ที่สำคัญกว่าคือ “ใจ” เราต้องรู้ปัญหาร่วมกันก่อนให้มารวมกันด้วยสมัครใจ รวมถึงต้องหา “ผู้นำที่เสียสละ” และเข้าใจ จากนั้น “สมาชิก” จะตามมาและมี “กิจกรรม” ที่ช่วยกันเคลื่อนไหวต่อเนื่อง กลุ่มจึงเข้มแข็งได้

คุณสฤลักษณ์ ช้วนกุล ผู้อำนวยการกองส่งเสริมอาชีพ สำนักงานพัฒนาสังคมกรุงเทพมหานคร

การดูแลประชาชนของ กทม. มี ๒ เรื่องหลัก คือ เมืองและคน แต่ก็ประสบปัญหามาก เพราะคนในกรุงเทพฯ มาจากหลายแห่งแตกต่างกันไป ในส่วนเรื่องของการทำมาหากินทั้งแรงงานในระบบและนอกแม้จะต่างกันรายละเอียดแต่ก็เหมือนกันในเรื่องการหาอยู่หากิน ในเรื่องอาชีพที่ กทม. ทำอยู่คือ ๑) การให้ความรู้เรื่องการทำมาหากิน ๒) สร้างความเชี่ยวชาญ ๓) รับรองผลิตภัณฑ์ให้ตรารับรอง ๔) ขึ้นทะเบียนกลุ่มอาชีพ (ปัจจุบันมี ๔๐๓ กลุ่ม) ๕) สร้างช่องทางการตลาด ๖) ให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการประกอบอาชีพ ๗) สร้างระบบการจัดการที่ดี อย่างไรก็ตาม แรงงานนอกระบบต้องเริ่มจากการช่วยตัวเอง สนับสนุนกันและกัน แล้วหน่วยงานรัฐเข้ามาสนับสนุนสะท้อนให้เห็นปัญหาเรื่องกฎระเบียบ เห็นว่าสร้างกฎระเบียบได้ก็แก้ได้ เพียงแต่กระบวนการต้องรอเพราะระบบราชการมีขั้นตอน เนื่องจาก กทม. เป็นองค์กรที่มีโครงสร้างขนาดใหญ่ และการที่แรงงานจะรวมกลุ่มกันต่อเรื่องกฎระเบียบเป็นสิ่งที่ทำได้แต่ให้เป็นไปอย่างสันติ

คุณสุจิน รุ่งสว่าง ประธานศูนย์ประสานงานแรงงานนอกระบบระดับชาติ

ศูนย์แรงงานนอกระบบเป็นกลไกสำคัญที่เชื่อมต่อแรงงานนอกระบบกับองค์กรรัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้อง รวมถึงเรื่องการต่อรองเรียกร้องเชิงนโยบาย โดยที่ผ่านจากการทำงานพบว่าปัญหาของแรงงานนอกระบบคือ

๑. เข้าไม่ถึงข้อมูลข่าวสาร เช่น แหล่งทุน การจดทะเบียน นโยบายของราชการ แม้กองทุนจะมีจำนวนมาก แต่ทาง อบต. ยังขาดการประชาสัมพันธ์ ซึ่งทาง อบต. ได้รับทราบแล้วขอให้มีการปรับปรุงต่อไป

๒. แรงงานนอกระบบยังไม่มีทักษะฝีมือ ในขณะที่เข้าสู่อาเซียนจำเป็นต้องเร่งพัฒนา

๓. แรงงานนอกระบบบางส่วนยังไม่มีกรรวมกลุ่ม ซึ่งจะทำให้ไม่ได้รับข่าวสารจากภาครัฐ ทำให้หน่วยงานภาครัฐไม่ทราบตัวตนของแรงงานนอกระบบ

๔. แรงงานนอกระบบไม่ได้มีแต่รับงานไปทำที่บ้าน กองทุนที่บอกว่ามีสนับสนุนส่วนนี้จึงไม่ครอบคลุมแรงงานนอกระบบกลุ่มอื่น รวมถึงแรงงานนอกระบบสตรียังเข้าไม่ถึงกองทุนพัฒนาสตรี ปัจจุบันยังไม่มีแรงงานนอกระบบเข้าไปมีส่วนร่วมเป็นคณะกรรมการ นอกจากนี้ยังมีข้อเสนอ คือ

■ ต้องการให้มีการปลดล็อกในเรื่องกองทุน รวมถึงพัฒนาระเบียบกองทุนต่างๆ ในระดับท้องถิ่น ตัวอย่างกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีควรกำหนดว่าต้องมีแรงงานนอกระบบร่วมเป็นคณะกรรมการ รวมทั้งขยายให้กลุ่มแรงงานนอกระบบสามารถเข้าถึงกองทุนเพื่อการประกอบอาชีพ

■ ให้มีการบูรณาการกองทุน แต่ละกองทุนจะส่งเสริมกันอย่างไรให้เกิดประโยชน์มากที่สุด

■ ควรจัดสรรงบประมาณ ๓๐% ของงานภาครัฐให้แรงงานนอกระบบ

■ กลุ่มแรงงานนอกระบบประเภทชาเล้ง มอเตอร์ไซด์ แท็กซี่ ควรได้รับการจดทะเบียนกลุ่มซึ่งจะได้ผลดีกับทางภาครัฐด้วย จะรู้จำนวนแรงงานนอกระบบในกรุงเทพฯ การโยกย้ายถิ่น แรงงานก็จะได้รับสิทธิที่ควรได้

- กำหนดเกณฑ์ที่ชัดเจนเพื่อพัฒนากลุ่มแรงงานนอกระบบที่มีฝีมือ รวมทั้งแนวทางสนับสนุนกลุ่ม ๆ ที่มีอนาคตทางธุรกิจ ส่วนกลุ่มที่ทักษะน้อยก็สนับสนุนเรื่องทักษะฝีมือก่อน

คุณสุพรรณิ เวียงคำ ศูนย์ประสานงานแรงงานนอกระบบภาคเหนือกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านเวียง

ปัญหาของแรงงานนอกระบบที่สำคัญคือเข้าไม่ถึงกองทุน ซึ่งแต่ละกองทุนมีระเบียบของกองทุนนั้น ๆ โดยที่ผ่านมา ทางกลุ่ม ๆ ได้ทดลองสร้างกลุ่ม ระเบียบ การออมของกลุ่มตัวเอง จำลองโครงสร้างของรัฐ (กรม กระทรวง องค์การท้องถิ่น ธนาคาร ฯลฯ) มาทำกันเองในกลุ่มโดยสมาชิกกลุ่มถือเป็นประชาชน ปัญหาที่พบคือการจดทะเบียนกลุ่มอาชีพเช่นกัน เพราะมีหลายอาชีพในคน ๆ เดียว ทางกลุ่ม ๆ พยายามขับเคลื่อนเรื่องนี้ การแยกส่วนแบบนี้ไม่สามารถทำได้จริงในทางปฏิบัติ ทำให้ทับซ้อนกันโดยไม่จำเป็น ชาวบ้านกึ่งกับการจัดการของภาครัฐ จดทะเบียนกลุ่มอาชีพจนงงว่าตัวเองอยู่กลุ่มไหนกันแน่ ที่ผ่านมามีพบว่าคนจะมองว่ากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านเวียง มีผู้นำเสียสละ ผู้นำเก่ง ซึ่งก็ต้องทำความเข้าใจว่าปัจจัยเรื่องผู้นำเป็นแค่ส่วนหนึ่ง ผู้นำไม่ได้ต้องแบกรับทุกอย่าง แต่อยู่ที่การจัดการ และการออกแบบทางโครงสร้างของกลุ่ม เป็นสำคัญ

ข้อเสนอ/ประเด็นแลกเปลี่ยน

(๑) ต้องการให้การบริหารจัดการมีความเป็นเอกภาพ เช่น ทะเบียนกลุ่มอาชีพควรมีหน่วยงานรับลงทะเบียนเพียงแห่งเดียว

(๒) ให้แรงงานนอกระบบสามารถเข้าถึงกองทุนของทุกกระทรวง และต้องการภาครัฐปรับแผนการทำงานของตนให้ดีขึ้น

(๓) ต้องการให้ภาครัฐลดเงื่อนไขต่างๆ เพื่อให้กลุ่มอาชีพทุกกลุ่มสามารถเข้าถึงกองทุน

(๔) ให้มีกระบวนการติดตาม กลุ่มอาชีพ กลุ่มกองทุนที่มีความซ้ำซ้อนกัน

(๕) ต้องการให้มีกองทุนสำหรับบุคคล เช่น อาชีพแท็กซี่ อายุการใช้งานรถแท็กซี่ ๙ ปี ในกรณีครบอายุการใช้งานแล้วยังไม่สามารถใช้หนี้ได้หมด ต้องการให้จัดตั้งกองทุนเพื่อดูแลปัญหาดังกล่าวด้วย

(๖) ต้องการให้มีการจดทะเบียนกลุ่มแรงงานนอกระบบที่ยังไม่ได้ขึ้นทะเบียน เช่น ชาเล้ง หาบเร่แผงลอย รวมถึงการรับรองอาชีพ เพื่อให้ทราบความเป็นตัวตนและทำให้สามารถดูแลได้อย่างทั่วถึง

ห้องที่ ๓ “รุกเพื่อลด” : ซุปเปอร์ “อ” & ห้องถิ่น : การจัดการอาชีพอนามัยเชิงรุก

จากการประชุมกลุ่มย่อยเมื่อวันที่ ๔ ตุลาคม ๒๕๕๕ วิทยากรและผู้เข้าร่วมเสวนาได้มีการหารือร่วมกันสรุปได้ ดังนี้

(๑) ให้ อบท. และ อบต. ร่วมกันแก้ไขปัญหาด้านอาชีพอนามัย โดยร่วมกันทำงานแบบบูรณาการตามอำนาจหน้าที่ของแต่ละหน่วยงาน เนื่องจากหน่วยงานดังกล่าวเป็นหน่วยงานที่อยู่ใกล้ชิดแรงงานนอกระบบและทราบปัญหาของแต่ละพื้นที่

(๒) ต้องการให้กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น กำหนดตัวชี้วัดการจัดการบริการด้านอาชีพอนามัยให้เป็นหนึ่งตัวชี้วัดในการดำเนินงานของแผนปฏิบัติราชการประจำปี เพื่อให้การปฏิบัติงานด้านอาชีพอนามัยเป็นภารกิจปกติการทำงานของแต่ละบุคคล

(๓) ต้องการให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในเรื่อง ๓ ประสาน ๒ สนับสนุน คือ

องค์กรประกอบที่ ๑ ต้องช่วยตัวเอง ต้องคิดขั้นตอนการทำงาน โอกาสที่ทำให้เจ็บป่วย วางแผนป้องกันตนเอง ในระหว่างการทำงาน เช่น ใช้หน้ากากอนามัยป้องกันฝุ่น

องค์กรประกอบที่ ๒ หลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า เช่น บัตรทอง โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ หรือสถานพยาบาลใกล้บ้านมีการส่งเสริมเชิงรุก มีการป้องกันตนเอง ตรวจสุขภาพ

องค์ประกอบที่ ๓ ผู้ประสานงานระดับพื้นที่ เช่น อบท. อบต. ให้การสนับสนุนการดำเนินงานด้านการป้องกันสุขภาพแก่แรงงานนอกระบบ เช่น งบประมาณ

สนับสนุนที่ ๑ ทรัพยากร งบประมาณ จาก สปสช. ระบบบัตรทอง ผอ.รพ / อบต. เพื่อให้แรงงานสามารถดูแลด้านสุขภาพ

สนับสนุนที่ ๒ นักวิชาการ หรือมหาวิทยาลัย ให้ความช่วยเหลือแนะนำเกี่ยวกับปัญหาด้านสารเคมี ผลกระทบต่างๆ ให้กับแรงงานนอกระบบ

(๔) ควรเพิ่มเติมความรู้ด้านอาชีวอนามัยให้แก่ชาวบ้านให้มีความรู้มากที่สุด เพื่อเป็นการป้องกันตนเองจากการเจ็บป่วย รวมทั้งให้ความรู้กับพยาบาลหรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องที่จะต้องมีความรู้ด้านนี้ด้วย

(๕) เรื่องอาชีวอนามัยให้มีการกำหนดเป็นนโยบาย เพื่อการขับเคลื่อนและผลักดันให้เกิดการปฏิบัติมากที่สุด

(๖) อาสาสมัครที่ขับเคลื่อนงานด้านอาชีวอนามัยมีจำนวนจำกัด จำเป็นต้องมีการขยายอาสาสมัครให้ครอบคลุมทุกพื้นที่

เวลา ๑๒.๓๐ - ๑๓.๕๐ น.

ชมวีดิทัศน์ “คุณค่าและมูลค่า แรงงานนอกระบบความจริงที่ต้องพูด”

เวลา ๑๔.๐๐ - ๑๔.๒๐ น.

กล่าวต้อนรับโดย ผู้จัดการกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) : ทันทแพทย์กฤษฎา เรืองอารีรัชต์ กล่าววา จัดทำแผนพัฒนาคุณภาพชีวิตมาตั้งแต่ปี ๒๕๔๘ โดยแผนมีมิติด้านสุขภาพ

เรื่องของความปลอดภัยในการทำงาน ความมั่นคงในชีวิตหลักประกันทางสังคม สวัสดิการในชุมชนอย่างครบวงจร งานครั้งนี้ได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีจากหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคประชาสังคมองค์กรแรงงานนอกระบบที่เป็นหัวเรี่ยวหัวแรงในการจัดงานครั้งนี้ การจัดงานครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อออกแบบรูปแบบการทำงานที่เหมาะสมควบคู่ไปกับการสร้างความรู้และการสร้างนวัตกรรมซึ่งสามารถจะนำมาขยายผลและปรับรูปแบบในการทำงานได้ต่อไป เพื่อส่งเสริม ค้ำครองและพัฒนาคุณภาพชีวิตของแรงงานนอกระบบตั้งแต่ระดับท้องถิ่นไปจนถึงระดับชาติต่อไป โดยการปฏิบัติการครั้งนี้มีพื้นที่ปฏิบัติการนำร่องครอบคลุมทั้ง ๔ ภูมิภาครวมทั้งกรุงเทพมหานคร ทางผมและคณะผู้จัดขอขอบพระคุณความพยายามของทุกภาคส่วนที่มาร่วมพลังกายและพลังใจในการร่วมผลักดันให้เกิดการพัฒนาแรงงานนอกระบบซึ่งถือว่าเป็นงานที่ยาล้าบากมากกว่าส่วนของแรงงานในระบบ ที่ผ่านมามาประเทศไทยยังไม่มีกฎหมายหรือนโยบายค้ำครอง ส่งเสริมและพัฒนาแรงงานนอกระบบ โดยเฉพาะปัญหาของแรงงานนอกระบบก็ไม่ได้มีลักษณะที่แตกต่างกับแรงงานในระบบ ข้อมูลของสำนักงานสถิติแห่งชาติพบว่าแรงงานนอกระบบประสบปัญหาค่าตอบแทนที่น้อยเนื่องจากมีงานที่ไม่ต่อเนื่อง ร้อยละ ๔๕ มีปัญหาด้านสภาพแวดล้อมในการทำงานไม่เหมาะสมก็ก่อให้เกิดปัญหาสุขภาพ มากถึงร้อยละ ๔๐ ปัญหาความไม่ปลอดภัยในการทำงาน ร้อยละ ๖๕ ในส่วนของกรุงเทพมหานครแรงงานนอกระบบส่วนใหญ่่นอกจากมีปัญหาที่กล่าวมาแล้วยังมีปัญหาเรื่องการอพยพมาจากต่างถิ่นและเค้าไม่สามารถเข้าถึงสิทธิได้เนื่องจากไม่มีสัมโนประชากรที่อยู่ในพื้นที่ ดังนั้นการจัดงานสมัชชาแรงงานนอกระบบจึงมีความสำคัญในการนำไปสู่การพัฒนาชีวิตของแรงงานนอกระบบทั้งในส่วนภูมิภาคและส่วนกรุงเทพมหานคร

กล่าวรายงานวัตถุประสงค์ในการจัดสมัชชาแรงงานนอกระบบโดยประธานกรรมการศูนย์ประสานงานแรงงานนอกระบบแห่งชาติ : นางสุจิน รุ่งสว่าง

เรียนท่านนายกรัฐมนตรี และพี่น้องแรงงานนอกระบบทุกท่าน ดิฉันรู้สึกยินดีและเป็นเกียรติอย่างยิ่งที่ท่านนายกรัฐมนตรีให้เกียรติมาเป็นประธานในพิธีเปิดงานสมัชชาแรงงานนอกระบบและปาฐกถาพิเศษ “หลักประกันชีวิต สิทธิแรงงานนอกระบบ : สุขภาพ สวัสดิการและงานที่มั่นคง” การที่ท่านได้ทราบแล้วว่าปัญหา

กล่าวรายงานวัตถุประสงค์ในการจัดสัมมนาแรงงานนอกระบบโดยประธานกรรมการศูนย์ประสานงานแรงงานนอกระบบแห่งชาติ : นางสุจิน รุ่งสว่าง

เรียนท่านนายกรัฐมนตรี และพี่น้องแรงงานนอกระบบทุกท่าน ดิฉันรู้สึกยินดีและเป็นเกียรติอย่างยิ่งที่ท่านนายกรัฐมนตรีให้เกียรติมาเป็นประธานในพิธีเปิดงานสัมมนาแรงงานนอกระบบและปาฐกถาพิเศษ “หลักประกันชีวิต สิทธิแรงงานนอกระบบ : สุขภาพ สวัสดิการและงานที่มั่นคง” การที่ท่านได้ทราบแล้วว่าปัญหาส่วนใหญ่ของแรงงานนอกระบบได้แก่ ปัญหาด้านสุขภาพ ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม ปัญหาหนี้สินและปัญหารายได้ไม่เพียงพอ ความรู้ความเข้าใจยังไม่เพียงพอต่อการจัดการปัญหาและการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและทรัพยากรที่จำเป็นต่อการดำรงชีพ นอกจากนี้ยังเข้าไม่ถึงสิทธิทางกฎหมายและนโยบายเพื่อการคุ้มครองแรงงานและมีหลักประกันทางสังคมในความรู้และความเข้าใจในกฎหมายรวมถึงแนวปฏิบัติที่ซับซ้อนไม่เอื้อต่อบริบทของแรงงานนอกระบบ ศูนย์ประสานงานแรงงานนอกระบบจึงได้จัดให้มีเวทีสัมมนาขึ้นเพื่อประสานความร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพชีวิตแรงงานมาตั้งแต่ปี ๒๕๔๘ และได้ขยายผลไปยังกลุ่มเครือข่ายอาชีพ ชุมชนและท้องถิ่นที่สนใจทั้ง ๔ ภูมิภาคและกรุงเทพมหานคร รวมถึงการพัฒนากระบวนการนโยบายสาธารณะเพื่อคุ้มครองและสร้างหลักประกันในชีวิตร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องตลอดจนช่วงการดำเนินการจัดการสัมมนาแรงงานนอกระบบครั้งนี้มีผู้เข้าร่วมจำนวนทั้งสิ้น ๘๐๐ คน

สุดท้ายนี้ดิฉันขอขอบพระคุณท่านนายกรัฐมนตรีและทุกท่านที่ให้เกียรติมาร่วมในงานสัมมนาแรงงานนอกระบบในวันนี้ และขอขอบพระคุณล่วงหน้าในการสนับสนุนตามข้อเสนอดังกล่าวจึงขอขอบพระคุณนายกรัฐมนตรีและขอขอบพระคุณท่านรัฐมนตรีเปรมชัย สະสมทรัพย์ ที่ให้โอกาสแรงงานและช่วยเราแก้ปัญหาแรงงานมาตลอด

เวลา ๑๔.๒๐ - ๑๔.๕๐ น.

ประธานกล่าวเปิดสัมมนาแรงงานนอกระบบและกล่าวปาฐกถาพิเศษ “หลักประกันชีวิต สิทธิแรงงานนอกระบบ : สุขภาพ สวัสดิการและงานที่มั่นคง” โดย ฯพณฯ นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี

กล่าวว่า “หลักประกันชีวิต สิทธิแรงงานนอกระบบ : สุขภาพ สวัสดิการและงานที่มั่นคง” ในครั้งนี้ที่จะเสริมสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีของแรงงานนอกระบบก็เป็นหนึ่งในนโยบายของรัฐบาลที่เราได้แถลงต่อรัฐสภาเพื่อให้เกิดการคุ้มครองแรงงานตามกฎหมายโดยให้ความสำคัญกับความปลอดภัยในที่ทำงาน สวัสดิการแรงงาน หลักประกันความมั่นคงในการทำงาน โดยให้มีการปรับปรุงแนวทางการขยายความคุ้มครอง ส่งเสริมให้เกิดความเข้าใจถึงสิทธิประโยชน์ที่แรงงานนอกระบบจะได้รับ แรงงานนอกระบบจะมีทางเลือกหรือเงื่อนไขการทำงานต่างๆให้มีความเหมาะสมต่อไป นี่คือการที่เป็นเจตนารมณ์เบื้องต้นที่อยากเห็นการทำงานร่วมกันที่สำคัญงานในวันนี้ไม่สามารถทำได้โดยหน่วยใดหน่วยหนึ่ง แต่ต้องเกิดจากการร่วมมือกันทำเข้ามาช่วยเหลือแก้ไข ดิฉันเองต้องขอขอบคุณศูนย์ประสานงานเครือข่ายแรงงานนอกระบบ กระทรวงแรงงาน สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) และอีกหลายหน่วยงานที่จะร่วมกันดำเนินงาน สำหรับวันนี้ถือว่าแรงงานนอกระบบจำเป็นต้องได้รับการดูแลในเรื่องของความมั่นคง รัฐบาลก็มีเป้าหมายในการวางรากฐานให้กับผู้ใช้แรงงานนอกระบบให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นใน ๔ เรื่อง คือ

๑) การจัดระบบบริการสุขภาพสำหรับแรงงานนอกระบบ มีการบูรณาการระบบหลักประกันสุขภาพด้านระบบหลักประกันสุขภาพหรือสามสิบบาทรักษาทุกคนนี้ได้ พิจารณาแนวทางให้ครอบคลุมทุกมิติความปลอดภัย รวมถึงการได้รับความคุ้มครอง ความปลอดภัยและอาชีวอนามัยในการทำงาน พ.ศ.๒๕๕๔ ด้วย เราก็อยากเห็นการจัดการระบบเชิงรุกแก่พี่น้องแรงงานโดยอยากเห็นการร่วมมือขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและกรุงเทพมหานครในการดำเนินการนี้เพื่อให้การจัดการสุขภาพพี่น้องประชาชนนอกเหนือจากประกันสังคมที่ท่างจะได้รับสิทธิพื้นฐานในการดูแลสุขภาพเป็นสิ่งสำคัญที่เราได้ทำการปรับปรุงหลักประกันสุขภาพเพื่อเข้ามาใช้สิทธิและสวัสดิการได้เต็มที่

๒) ส่งเสริมพัฒนาอาชีพรายได้ของพี่น้องแรงงานนอกระบบ เพราะท่านเองมีความรู้ ความสามารถ มีการรวมกลุ่มในการสร้างอาชีพ เป็นสิ่งจำเป็นที่เราต้องทำงานร่วมกันเพราะฉะนั้นจึงมียุทธศาสตร์ในการสร้างความมั่นคงในอาชีพและรายได้ที่จะร่วมกันพัฒนาเพื่อให้พี่น้องแรงงาน เราอยากเห็นการพัฒนาฝีมือแรงงานก้าวเข้าไปเป็นแรงงานมีฝีมือ ตัวดิฉันได้มีโอกาสพบปะผู้นำในหลายประเทศก็ให้ความชื่นชมในฝีมือแรงงานของไทย เสริมกลไกการตลาดช่องทางการจัดจำหน่ายว่าเมื่อสินค้าได้ผลิตแล้วจะร่วมมือกันอย่างไรให้สามารถจัดจำหน่าย หาผู้ซื้อได้ ก็จะเป็นโอกาสที่เราจะสร้างรายได้ที่ยั่งยืน

๓) เรื่องหลักประกันแรงงานนอกระบบส่วนหนึ่งก็จะเป็นแรงงานผู้สูงอายุ เราก็จะพูดเรื่องหลักประกันชราภาพที่จะครอบคลุมระบบราชการ ระบบประกันสังคม ซึ่งเป็นเรื่องของการที่จะพัฒนาและสำนักงานประกันสังคม กระทรวงแรงงาน ร่วมกันในการที่จะทบทวนเพื่อพัฒนาระบบหลักประกันให้กับแรงงานนอกระบบได้รับสิทธิได้บริการที่รวดเร็ว ทำอย่างไรไม่เป็นภาระของแรงงานนอกระบบ

๔) รัฐบาลได้จัดทำแผนยุทธศาสตร์การบริหารจัดการแรงงานนอกระบบ พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๙ ซึ่งเป็นกรอบการดำเนินการ รัฐบาลนี้เป็นรัฐบาลแรกได้ร่วมกันจัดทำยุทธศาสตร์นี้เพื่อพี่น้องแรงงานนอกระบบ โดยได้ผ่านการเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีแล้วในลำดับถัดไปก็จะมีการแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารจัดการแรงงานนอกระบบแห่งชาติขึ้น เพื่อจะได้กำหนดนโยบาย ยุทธศาสตร์การดำเนินงานของแรงงานนอกระบบของประเทศ รวมถึงงบประมาณที่เกี่ยวข้อง การกำกับติดตามงานให้เป็นไปตามแผน นโยบายยุทธศาสตร์ที่คณะทำงานได้วางไว้เราจะได้มีโอกาสรับฟังปัญหาต่างๆที่พี่น้องแรงงานประสบอยู่ เราจะทำอย่างไรให้เกิดการบูรณาการทุกหน่วยงาน คณะกรรมการชุดนี้

ดิฉันหวังว่านอกจากยุทธศาสตร์แล้วเราสามารถจะบูรณาการสิทธิและสวัสดิการอื่นๆ ที่รัฐบาลได้ออกนโยบายให้เพื่อเป็นทางเลือกอีกทางหนึ่งให้พี่น้องแรงงาน เช่น กองทุนพัฒนาบทบาทสตรี กองทุนหมู่บ้าน SML ก็เป็นอีกหนึ่งทางเลือกที่พี่น้องแรงงานนอกระบบจะสามารถเข้าถึงแหล่งทุน อย่างให้บูรณาการความต้องการและประสาน เพื่อให้พี่น้องแรงงานนอกระบบได้เข้าถึงสิทธิและสวัสดิการที่ภาครัฐจัดให้อย่างเต็มความต้องการ นี่คือสิ่งที่ดิฉันอยากเห็นและเชื่อว่าจะเป็น จะเกิดคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น หลักประกันชีวิตและการเข้าถึงสิทธิแรงงานนอกระบบ ทั้งด้านสุขภาพ สวัสดิการ และงานที่มั่นคงต่อไปในอนาคต อีกเรื่องคืออีก ๓ ปีข้างหน้า เราต้องก้าวเข้าไปสู่การเป็นประชาคมอาเซียน จะเร่งยกระดับจากแรงงานกึ่งฝีมือให้เป็นแรงงานฝีมือต้องฝากพวกท่านประชาสัมพันธ์และมาอบรมกับกระทรวงแรงงาน กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ และกระทรวงศึกษาธิการแนะนำในการพัฒนาแรงงานให้มีฝีมือ และมีโอกาสได้รับค่าแรงที่สูงขึ้นในการมุ่งสนับสนุนร่วมมือกับทุกท่านร่วมกันส่งเสริมสิทธิและบริการที่เหมาะสมให้เป็นประโยชน์ ในข้อกฎหมายต่างๆที่เราจะอำนวยความสะดวกให้ที่จะทำให้เกิดคุณภาพชีวิตที่ดี รัฐบาลยินดีรับฟังแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นของท่านและปัญหาที่ท่านประสบอยู่เรา ร่วมกันในการแก้ปัญหา ในโอกาสนี้ขอเป็นกำลังใจให้กับแรงงานนอกระบบทุกท่าน ที่มีความบากบั่นในการสร้างอาชีพ สร้างงานต่างๆ ในวันนี้ขึ้นมา พร้อมให้กำลังใจกับหน่วยงานทุกหน่วยงานที่จะร่วมกันบูรณาการ เพื่อคุณภาพชีวิตที่ดี สุขภาพดี มีหลักประกันมั่นคง เราหวังว่าเราจะเป็นหุ้นส่วนร่วมกันในการพัฒนาให้เกิดความสุขให้กับพี่น้องต่อไป

และสุดท้ายนี้ขอขอบคุณผู้จัดงานทางสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (สปสช.) กระทรวงแรงงาน หน่วยงานอื่นๆ และพี่น้องแรงงานนอกระบบทุกท่านที่มาจาก ๔ ภูมิภาค และกรุงเทพมหานครขอให้ประสบความสำเร็จ มีความสุขสวัสดิภาพสมบูรณ์และขอเปิดงานแรงงานนอกระบบในครั้งนี้ค่ะ

เวลา ๑๔.๕๐ - ๑๕.๐๐ น.

เครือข่ายแรงงานนอกระบบยื่นเจตนารมณ์และข้อเสนอโยบายต่อนายกรัฐมนตรี โดยประธาน ศูนย์ประสานงานแรงงานนอกระบบแห่งชาติ : นางสุจิน รุ่งสว่าง

กล่าวว่า เนื่องในวันสมัชชาแรงงานนอกระบบแห่งชาติ จึงมีข้อเสนอแก่ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง สนับสนุน นำหลักประกันชีวิตให้แรงงานนอกระบบดังต่อไปนี้

๑) การจัดบริการสุขภาพในระบบหลักประกันสุขภาพแห่งชาติให้คุ้มครองสิทธิประโยชน์ด้านอาชีวอนามัย ความปลอดภัย และสภาพแวดล้อมในการทำงานสำหรับแรงงานนอกระบบ

๒) เร่งรัดสร้างหลักประกันสังคมในเรื่องบำนาญและประกันสังคมถ้วนหน้าสำหรับแรงงานนอกระบบ เพื่อเป็นหลักประกันในระหว่างทำงานและเมื่อเกษียณอายุการทำงานเพื่อเป็นมาตรการรองรับ การนำพาประเทศไทยให้พร้อมก้าวสู่สังคมผู้สูงอายุในอีก ๑๐ ปีข้างหน้า

๓) บริหารจัดการและบูรณาการเพื่อประสานและจัดทำยุทธศาสตร์การจัดการอาชีพชุมชน โดยยกระดับ ให้เป็นกลุ่มผู้ประกอบการเพื่อสังคมภูมิภาคเพื่อเป็นกลไกนำแผนยุทธศาสตร์การบริหารจัดการแรงงานนอกระบบ พ.ศ. ๒๕๕๕ -๒๕๕๙ สู่การปฏิบัติจริงและเป็นไปตามเป้าประสงค์ที่กำหนด

เราขอประกาศเจตนารมณ์ว่าเราจะร่วมกับภาครัฐ เครือข่ายภาคประชาสังคม เครือข่ายผู้ประกอบการ นักวิชาการ และสื่อมวลชน เพื่อเสริมสร้างหลักประกันชีวิตเข้าถึงสิทธิบริการด้านสุขภาพ สวัสดิการสังคม และการมี อาชีพที่มั่นคง ด้วยความสมานฉันท์เครือข่ายศูนย์ประสานงานแรงงานนอกระบบ

เวลา ๑๕.๐๐ - ๑๖.๓๐ น.

เวทีเสวนา นโยบาย “จากปฏิบัติการสู่การพัฒนานโยบาย และการนำนโยบายสู่การปฏิบัติเพื่อลดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรม”

ผู้ร่วมเสวนา	๑. นายอนุสรณ์ ไกรรัตนนุสสรณ์	ผู้ช่วยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงาน กระทรวงแรงงาน
	๒. นายแพทย์วินัย สวัสดิ์วร	เลขาธิการสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ
	๓. นายธนา ยันตรโกวิท	ผู้อำนวยการสำนัก สำนักส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคมและการมีส่วนร่วม กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น
	๔. ดร.สมชัย สัจจพงษ์	ผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง กระทรวงการคลัง
	๕. ดร.ยงยุทธ แฉล้มวงษ์	ผู้อำนวยการวิจัย การพัฒนาแรงงาน มุลนิธิ สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย
	๖. นางสุจิน รุ่งสว่าง	ประธานศูนย์ประสานงานแรงงานนอกระบบแห่งชาติ
	๗. นางสาวอรุณี ศรีโต	ผู้แทนศูนย์ประสานงานแรงงานนอกระบบ เขตปริมณฑล
	๘. นายบุญเสริม สมพงษ์	ประธานกลุ่มแท็กซี่อาสาพัฒนาแรงงานนอกระบบ กทม.
ดำเนินการเสวนาโดย คุณประพจน์ ภูทองคำ		

ดร.สมชัย สัจจพงษ์ ผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง กระทรวงการคลัง

ในการขับเคลื่อนของสำนักงานเศรษฐกิจการคลังในเรื่องกองทุนการออมแห่งชาติ ขณะนี้ได้มีการจัดตั้งสำนักงานขึ้นมาใหม่และคัดเลือกพนักงานเข้ามาเพื่อทำงานแล้ว ได้แสดงความคิดเห็นเรื่องช่องทางการทำประกันสังคมในเรื่องการรับบำนาญหรือบำนาญ ในกฎหมายปัจจุบันให้แรงงานนอกระบบได้รับแค่บำนาญ แต่ทำไมไม่ให้แรงงานนอกระบบได้รับหนึ่งด้วย โดยแรงงานนอกระบบจะต้องเลือกจะเลือกกองทุนใดกองทุนหนึ่ง โดยจะต้องสะสมเงินเพิ่ม กรณีการเพิ่มเงิน คือ ไม่น้อยกว่า ๕๐ บาท ในส่วนเรื่องการเข้าทั้งมาตรา ๔๐ และกองทุน กอช.

นายอนุสรณ์ ไกรรัตนนุสรณ์ ผู้ช่วยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงาน กระทรวงแรงงาน

- ในการเลือกกองทุนนั้นเป็นสิทธิของชาวบ้าน ในการเลือกกองทุนน่าจะเลือกได้ทั้ง ๒ กองทุน ในส่วนกองทุนประกันสังคมจะดำเนินการแก้ไขกฎหมายได้มากขึ้น ในฐานะหน่วยงานภาครัฐที่ต้องรับนโยบายมาสู่แนวปฏิบัติ ในเรื่องที่มีการดำเนินการล่าช้า เพราะต้องรอการปรับปรุงกฎหมาย แต่ในส่วนที่จะเอาประกันสังคมมาด้วย ยังไม่มีนโยบายลงมาชัดเจน นอกจากนี้ ยังให้มีการแก้ไขนโยบายบำนาญของแรงงานนอกระบบ อาทิ เปลี่ยนเป็น เลือกได้ว่าจะรับบำนาญหรือรับบำนาญ อย่างใดอย่างหนึ่ง

- ในการเพิ่มช่องทางการชำระเงินมาตรา ๔๐ ขณะนี้ได้ดูปัญหานี้อยู่ แต่เนื่องจากการจ่ายเงินสมทบมาตรา ๔๐ สามารถจ่ายชำระล่วงหน้าได้ถึง ๑๒ เดือน แล้วจะได้ศึกษารูปแบบ และให้สามารถกระจายให้ทั่วถึงทั้งประเทศ

- เดิม การสมทบเงินของรัฐบาลจะไม่เท่ากันในแต่ละช่วงอายุ เช่น อายุไม่เกิน ๓๐% รัฐบาลสะสม ๕๐ % เปลี่ยนเป็น รัฐบาลสะสมให้ทุกช่วงอายุ สูงสุดไม่เกิน ๑,๒๐๐ บาท

- ในส่วนประกันสังคมอยู่ระหว่างการดำเนินการแก้ไข ได้สนับสนุนให้แรงงานนอกระบบไปสมัครประกันสังคมสำหรับคนที่ยังไม่ได้ทำ

คุณอรุณี ศรีโต ศูนย์ประสานงานแรงงานนอกระบบ เขตปริมณฑล

- กองทุนของแรงงานนอกระบบ (กอช.) ต้องเริ่มดำเนินการแล้ว ซึ่งขณะนี้ยังเป็นกองทุนที่ไม่ได้ดำเนินการใด ๆ และเรื่องกำหนดอายุสมัครเข้ากองทุน กอช. ได้กำหนดไว้ไม่เกิน ๖๐ ปี ซึ่งสำนักงานเศรษฐกิจการคลังได้ชี้แจงว่าขณะนี้ไม่ได้กำหนดช่วงอายุในการสมัครแล้ว

- มาตรา ๔๐ ของประกันสังคม ควรให้มีมาตรการเดียวกันทั้งแรงงานในและแรงงานนอกระบบ รวมถึงแนวทางการจ่ายเงินสมทบของภาครัฐ

- ในส่วนการดำเนินงานของท้องถิ่น เทศบาล อบต. มีส่วนช่วยอำนวยความสะดวกให้กับแรงงานนอกระบบมาก ในเรื่องการนำส่งเงินสมทบแทนการจ่ายเงินที่หน่วยรับบริการที่มีค่าใช้จ่าย เช่น Seven-Eleven ซึ่งบางพื้นที่ก็ไม่มี

- ชาวบ้านไม่รู้เรื่องเงินสนับสนุนสมทบ จะทำอย่างไรให้รู้ (วินัย สวัสดิ์วรตอบว่า ทุกหมู่บ้าน ตำบล มีกองทุนอยู่แล้ว แต่กรรมการที่ตัดสินใจใช้เงินคือนายก อบต. และมีตัวแทนภาคประชาชนอยู่ด้วย ซึ่งสามารถใช้กลไกภาคประชาชนตรงนี้ได้ แต่ต้องใช้เวลาให้กลไกภาคประชาชนเข้มแข็งขึ้นเรื่อยๆ)

- อาสาสมัครแรงงานมีหลายพันคน น่าจะนำมาอบรมแล้วดูแลแรงงานในชุมชน (คุณอนุสรณ์ กระทรวงแรงงานตอบว่า เห็นว่าต้องสร้างระบบที่ดีช่วยกันดูแล และเน้นที่การป้องกันก่อนเกิดเหตุ)

คุณบุญเสริม สมพงษ์ ประธานกลุ่มแท็กชื่ออาสาพัฒนาแรงงานฯ

แรงงานนอกระบบสมัครเข้าประกันสังคมแค่ล้านกว่าคน ไม่ใช่ไม่อยากเข้า แต่ว่าประกันสังคมมากกว่า ๕๐% จำกัดอายุแค่ ๖๐ ปี ทำให้ไม่สามารถสมัครได้อยากฝากเรื่องนี้ให้พิจารณา และระหว่าง สปสช. กับประกันสังคมมาตรา ๔๐ ขอให้ทำงานไปด้วยกัน เพื่อให้แรงงานนอกระบบมีเงินออม

นางสุจิน รุ่งสว่าง ประธานศูนย์ประสานงาน แรงงานนอกระบบแห่งชาติ

- มาตรา ๔๐ ยังมีข้อจำกัดเรื่องการจ่ายเงินสมทบ สถานที่ไม่สะดวก โกล โดยเฉพาะต่างจังหวัด มีข้อเสนอว่าให้กองทุนการเงินแห่งชาติปลดล็อก แรงงานนอกระบบจะได้เข้าสู่กองทุนนี้ได้ด้วย แล้วกระทรวงแรงงานมีแผนยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวกับแรงงานนอกระบบอยู่หลายประการ แต่จะอย่างไรให้แผนนี้ลงสู่การปฏิบัติจริง ขณะที่แรงงานที่อยู่ในพื้นที่เป็นศูนย์ประสานงานอยู่แล้ว ก็จะยกระดับเป็นศูนย์จังหวัด เตรียมความพร้อมระดับพื้นที่ รอการเปลี่ยนแปลงระดับนโยบายต่อไป

- ทาง สปสช. อยากให้สนับสนุนงบประมาณ สร้างกลไกเชื่อมโยงกับแรงงานนอกระบบ ซึ่งแรงงานนอกระบบเองก็เป็นศูนย์ประสานงานการประกันสุขภาพอยู่แล้ว แต่ศูนย์ไหนที่เข้มแข็งแต่ยังไม่เป็นศูนย์ประสานงานการประกันสุขภาพก็จะมีผลผลักดันให้ขยายต่อไป

ดร.ยงยุทธ แฉล้มวงษ์ มูลนิธิสถาบันวิจัยเพื่อพัฒนาประเทศไทย

เห็นว่าข้อเสนอ ๕ ข้อ ค่อนข้างยากทุกข้อ เช่น แผนยุทธศาสตร์แรงงานนอกระบบ ฯ โดยงานจะสำเร็จได้ ต้องทำเหมือนขนมครก ฝาบานคือระดับนโยบาย แผนงาน ซึ่งตอนนี้มีแผนปฏิบัติการแล้ว ซึ่งจะบูรณาการหน่วยงานเข้าด้วยการ เหลือแต่ทำตามแผน ฝาล่างคือเครือข่ายที่เป็นทางการกับเครือข่ายที่ยังไม่เป็นระบบ อยากให้ฝาล่างทำงานได้มากขึ้น ขณะที่มันโยบายแล้วต้องสร้างความเข้มแข็งให้เครือข่ายแล้วขยายตัวมากขึ้น แล้วจะต้องดำเนินการให้อาสาสมัคร แต่ละเครือข่ายมีองค์ความรู้เท่ากัน สรุปว่าต้องทำฝาล่างให้เข้มแข็งแล้ว เชื่อมโยงกับฝาบาน

นายแพทย์วินัย สวัสดิ์วร เลขาธิการสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ

กลไกในการเลือกตัวแทนคณะกรรมการในทางปฏิบัตินั้น ต้องช่วยกันกระจายความเข้าใจ ต้องปรับปรุงช่วยกันเสนอแนะให้กรรมการกองทุนดีขึ้น ในขณะนี้ มี สดง. ลงไปตรวจสอบ และตัวแทนระดับอำเภอไปดูเรื่องการต่ออายุกองทุน ให้มีประสิทธิภาพ ถือว่าขณะนี้ปัญหาอยู่แต่ยังไม่มาก และมีมาตรา ๑๘ เปิดรับฟังปัญหาของประชาชนทั่วทุกภาค ทำให้เรามีข้อมูลมาปรับปรุงแก้ไข

นายธนา ยันตรโกวิท ผู้อำนวยการสำนัก สำนักส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจสังคมและการมีส่วนร่วม กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น

ในส่วนการดำเนินงาน การดูแลพี่น้องประชาชนในการจ่ายเงินสมทบของประชาชนในพื้นที่เป็นหน้าที่ของท้องถิ่นอยู่แล้ว พร้อมทั้งรับว่าจะขับเคลื่อนให้ท้องถิ่นดูแลเรื่องนี้ ทั้งนี้จะต้องมีกฎหมายหรือระเบียบที่เอื้อต่อการทำงานและต้องให้ความรู้กับผู้นำองค์กรท้องถิ่นด้วย

ประเด็นแลกเปลี่ยน

๑. กองทุนสุขภาพท้องถิ่น คณะกรรมการมาจากการจัดตั้งไม่ได้เลือกตั้ง โดยเฉพาะตัวแทนส่วนประชาชน คณะกรรมการไม่เข้าใจบทบาทและหน้าที่ตัวเองในเรื่องกองทุน

๒. กรณีคนโสดหรือไม่มีญาติ ที่เป็นสมาชิกมาตรา ๔๐ ระบุว่ากรณีเสียชีวิต แต่ญาติกลับไม่สามารถไปขอใช้เงินได้ ต้องเป็น พ่อ แม่ เท่านั้น ทำให้ไม่ได้เงินคืนโดยปริยาย

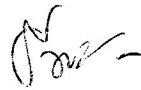
- นายอนุสรณ์ ไกรรัตน์นุสรณ์ ตอบคำถามว่าต้องขอความเป็น พ.ร.บ. หรือว่าเป็นกฎฯ หากเป็น พ.ร.บ. ก็แก้ไขได้ช้า ถ้าเป็นในส่วนประกันสังคมเองจะแก้ไขได้โดยเร็ว แก้ไขได้ด้วยการเขียนใบมอบฉันทะไปตั้งแต่แรก ต้องใช้เวลาเพราะเราเป็นระบบราชการ และไม่ต้องกังวลเรื่องสิทธิ ที่สำคัญคือต้องส่งประกันสังคมให้ครบอย่าให้ขาด โดยทางเราจะรวบรวมข้อเสนอทั้งหมดและแก้ไขทีเดียว และพัฒนารูปแบบให้สะดวกสบายให้เข้าถึงได้ง่ายขึ้น

๓. ประกันสังคมมีปัญหามาตรา ๓๙ มาตรา ๔๐ กรณีไม่นำสมุดไปประทับตราที่สำนักงานประกันสังคมสิทธิจะหายไป ส่วนเรื่องอายุในการออมอยากให้ออกกฎหมายว่าออมเมื่อไหร่ก็สมทบเมื่อนั้น

๔. กรณีเงินสมทบประกันสังคมมาตรา ๔๐ รัฐบาลที่จะหมดลงในเดือน พ.ย. จะได้รับการสมทบจากรัฐบาลต่อไป

- นายอนุสรณ์ ไกรรัตน์นุสรณ์ แจ้งว่าการจ่ายเงินสมทบของรัฐบาลนั้น แรงงานนอกระบบไม่ต้องเป็นกังวล ขอให้ท่านสมัครเข้าเป็นสมาชิกประกันสังคม นอกนั้นถือเป็นหน้าที่ของกระทรวงแรงงานในการประสานงานต่อ

๕. ขอให้หน่วยงานภาครัฐลดขั้นตอนการทำงานให้สะดวกมากขึ้น กลุ่มแรงงานนอกระบบยินดีสนับสนุนเต็มที่แลกเปลี่ยนส่วนหนึ่งมาจากความไม่เท่าเทียมกัน การเข้าถึงสวัสดิการมีปัญหา ผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องให้ช่วยกันแก้ปัญหา

นางสาวธมนวรรณ ภาราช
นักวิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ
ผู้จัดรายการประชุม

นางสาววิไลวรรณ เทียงดาห์
นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
ผู้ตรวจรายการประชุม